

Kiimingin – Jäälän vesienhoitoyhdistys ry
Eero Laine
Veikontie 19
90840 JÄÄLI

Viite
Kirjeenne 25.1.2013

Asia
Jäälinojan valuma-alueen kunnostustyöt, Kiiminki

Viitekohdan mukaisella kirjeellä Kiimingin – Jäälän vesienhoitoyhdistys ry on pyytänyt Pohjois-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen lausuntoa asiakohdassa mainitusta hankkeesta. Kirjeen liitteenä olivat suunnitelmakartat.

Jäälinjärveen tulee valumavesien mukana runsaasti kiintoainetta ja siihen sitoutuneita ravinteita. Valuma-alueen hydrologia on ojitusten seurauksena olennaisesti muuttunut. Valuma-alueen kunnostustyöt on aloitettu vuonna 2012 ELY-keskuksen lausunnon 4.9.2012 nojalla, ja töitä on tarkoitus edelleen jatkaa. Yhdistys pitää lähtökohtanaan, että maanomistajien kanssa saadaan aikaan kattavat sopimukset. Nyt yhdistys pyytää ELYn lausuntoa vesilain mukaisen luvan tarpeesta Kalamäen kosteikon, Kokkojärvenniityn kosteikon ja Korteojan pintavalutuksen sekä kosteikon toteuttamiseksi. Työt on tarkoitus toteuttaa suurelta osin elokuun - marraskuun aikana 2013. Kantavuusongelmien vuoksi osa töistä tehdään talvella 2014 ja viimeistelytöitä vielä seuraavana kesänä.

Kalamäen kosteikko on suunniteltu tehtäväksi patoamalla Saarisenojaa ($F=27,8 \text{ km}^2$) niin, että suunniteltu vesipinta ($N_{2000} +40,2 \text{ m}$) nousisi noin 0,3 m lokakuussa 2011 mitattuun vedenkorkeuteen verrattuna. Uutta vesialuetta tehdään lisäksi kaivamalla allasta toispuoleisesti. Padon alivirtaama-aukon korkeus olisi noin tasossa +40,0 m. Kosteikon keskivesipinta asettuisi nykyisten vedenkorkeusvaihteluiden sisään. Kosteikko sijaitsee pohjavesialueen reunavyöhykkeellä, mutta ei pohjaveden muodostumisalueella. Hankkeesta ei aiheudu pohjaveden antoisuuteen tai laatuun sellaisia vaikutuksia, jotka edellyttäisivät lupaa.

Kokkojärvenniityn kosteikko on suunniteltu tehtäväksi patoamalla Kokko-ojaa ($F=11,6 \text{ km}^2$) niin, että suunniteltu vesipinta ($N_{2000} +45,8 \text{ m}$) nousisi noin 0,3 metriä lokakuussa 2011 mitattuun vedenpintaan verrattuna. Patoon tehdään alivirtaama-aukko, jonka pohjan taso on +45,65 m. Kokkojärvenniityn turvepatja on kelluva. Kokkojärvenniityn luonteen vuoksi veden alle ei padotuksen vuoksi jää varsinaisia maa-

alueita. Monivaikutteisuuden edistämiseksi alueelle synnytetään avovesialuetta avartamalla padolle johtavaa ojaa.

Korteojan pintavalutusalue ja kosteikko rakennetaan Jäälinjärveen koillisesta laskevan Korteojan ($F=8,4 \text{ km}^2$) suualueelle. Korteojan ravinnepitoisuudet ovat korkeat ilmeisesti vesistöön joutuvien asumajätevesien vuoksi. Vesi padotetaan Korteojassa ojakatkon yläpuolella noin tasolle $N2000 + 40,6 \text{ m}$ ja johdetaan jako-ojan kautta alueella olevan suon ylälaitaan. Suon kohdalla Korteojan uoma levennetään kosteikoksi, jonka vallitseva vesisyvyys on noin 0,5 metriä. Kosteikon vedenkorkeus vastaa suunnilleen ojan nykyistä tasoa.

Vesilain 3 luvun 2 §:ssä on määrätty sellaiset vesistöä, rantaa, vesiympäristöä tai pohjavettä koskevat muutokset, jotka edellyttävät lupaviranomaisen lupaa. Vesialuetta, kalastusta, veden saantia, maata, kiinteistöä tai muuta omaisuutta koskevasta edunmenetyksestä on määrättävä luvassa. Lupaa ei kuitenkaan tarvita, jos edunmenetyks aiheutuu ainoastaan yksityiselle edulle ja siitä on sovittu. Aina luvanvaraisia vesitaloushankkeita ovat vesilain 3 luvun 3 §:n nojalla mm. maa-alueen muuttaminen pysyvästi vesialueeksi vesistön vedenkorkeutta nostamalla sekä yli 500 m^3 :n kokoinen ruoppaus.

Pohjois-Pohjanmaan ELY esittää käsityksensä, että **Kokkojärvenniityn kosteikko ja Korteojan kosteikko on mahdollista toteuttaa ilman aluehallintoviraston lupaa**. Kokkojärvenniityn kosteikkoon ei synny uutta vesialuetta vesistön padotuksen vuoksi, koska siinä on kelluva turvepatja. Korteojassa taas ei todennäköisesti virtaa jatkuvasti vettä eikä kalankulku ole merkittävässä määrin mahdollista, joten sitä ei myöskään valuma-alueensa pienen koon vuoksi voida pitää vesistönä. Korteojan vedenkorkeus ei juuri muutu nykyisestä.

Kalamäen kosteikon tekeminen vaatii AVIn luvan, koska siinä maa-alueutta muutetaan pysyväksi vesialueeksi vesistön vedenkorkeutta nostamalla.

Kiimingin – Jäälin vesienhoitoyhdistys ry on lausuntopyynnössään katsonut, että vesilain 3 luvun 3 §:n tarkoittama aina luvanvarainen vesitaloushanke olisi lain perusteluiden mukaan ainoastaan 6 luvussa tarkoitettu järven tai lammen keskivedenkorkeuden pysyvä muuttaminen. ELY-keskus katsoo, että lähtökohtaisesti maa-alueen muuttaminen vesialueeksi pysyvästi vedenkorkeutta nostamalla edellyttää lupaa VL 3:3 nojalla. Vesilain 3:3 mukaisissa tapauksissa tulee lisäksi noudattaa 6 luvun säännöksiä keskivedenkorkeuden pysyvistä muuttamisesta niissä tapauksissa, joissa on kyse 6 luvun soveltamisalaan kuuluvasta kohteesta. Siten 6 luvun säännöksillä ei rajata ulos 3:3 säänneltyä luvan tarvetta. Näin ollen vesistön nostohanke vaatii luvan 3:3 mukaisesti, vaikkei siinä olekaan aina kyse 6 luvussa tarkoitettusta järven tai lammen keskiveden korkeuden muuttamisesta. Kaivamalla toteutettava uuden vesialueen muodostaminen, kuten tekoaltaan tai lammikon rakentaminen, ei ole keskiveden nostamista.

Työn aloittamisesta on ennakolta ilmoitettava Pohjois-Pohjanmaan ELYlle ja Kiimingin kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle.

Tämä lausunto ei vapauta toimenpiteiden suorittajaa vastuusta, mikäli niistä aiheutuu ennalta arvaamattomia vahinkoja, haittoja tai muita edunmenetyksiä, joista rakenteen omistaja tai haltija on vesilain mukaan vastuussa. Mahdollisessa riitatapauksessa voi edunmenetyksen kärsinyt tai yleisen edun niin vaatiessa asianomainen viranomainen saattaa asian Pohjois-Suomen aluehallintoviraston käsiteltäväksi.

Yksikön päällikkö
Ympäristönsuojelu

Juhani Kaakinen

Insinööri

Ari Selin

TIEDOKSI

Oulun seudun ympäristötoimi